

Україна в період повоєнної відбудови (урок 1)

Завдання уроку

- охарактеризувати зміни геополітичного становища України, що відбулися після Другої світової війни;
- З'ясувати адміністративно-територіальні зміни у повоєнний час;
- Вчитися порівнювати і зіставляти однотипні історичні події, процеси, виділяючи на цій основі головні ознаки певного історичного періоду;
- Цікавитися історією своєї Батьківщини.

План уроку

- Україна в ООН та міжнародних організаціях.
- Адміністративно-територіальні зміни.

Опорні поняття і дати уроку

- Опорні поняття:
- ООН;

- Опорні дати:

- березень 1944 р. – створення Народного комісаріату закордонних справ УРСР;
- 26 листопада 1944 р. – з'їзд Народних комітетів у Мукачевому схвалив Маніфест про возз'єднання Закарпатської України з УРСР;
- 26 квітня 1945 р. – на конференції в Сан-Франциско Україна увійшла до складу ООН як член-засновник;
- 26 червня 1945 р. – радянсько-чехословацький договір про входження Закарпаття до Радянської України;
- 16 серпня 1945 р. – договір між СРСР та Польщею про радянсько-польський кордон;
- лютий 1947 р. – підписання делегацією УРСР мирних договорів із союзниками Німеччини (Італія, Румунія, Угорщина, Фінляндія);
- 1948–1949 рр. – УРСР – непостійний член Ради Безпеки ООН;
- 1949 р. – зміна державних символів;
- 1951 р. – обмін прикордонними ділянками між Польщею і УРСР, остаточне визначення західного кордону УРСР.

Актуалізація опорних знань

- Які наслідки Другої світової війни для України?
- Які права мала Україна у складі СРСР?

Активізувати
боротьбу СРСР за
голоси та вплив в
ООН

Посилити вплив
СРСР на світову
політику

Сформувати у
світової спільноти
уявлення про
реальне існування
української держави

Використати УРСР
як засіб
здійснення
радянської
зовнішньої
політики

Нейтралізувати
національно –
визвольний рух за
відродження
самостійності
України

Мета відновлення
зовнішньополітичної
діяльності України

Мобілізація на
відбудову
господарства

Розколоти
українську
діаспору у
західних країнах

Серпень 1944р.- пропозиція СРСР
- вважати 16 радянських республік
членами засновницями ООН (конференція в Думбартон - Оксі
(США)

Боротьба СРСР за голоси у Організації Об'єднаних Націй була головною причиною відновлення прав зовнішнього представництва України

Утворення Народного комісаріату закордонних справ України

Дата	Подія
27.01.1944	Пленум ЦК ВКП(б) – ухвалив рішення про розширення прав союзних республік у сфері міжнародних відносин
28.01 – 01.02.1944	X сесія Верховної Ради СРСР прийняв закон про перетворення закордонних справ із загальносоюзного на союзно – республіканський
04.03.1944	Верховна Рада УРСР прийняла закон про утворення Народного комісаріату закордонних справ УРСР на чолі з Д.Мануїльським

Значення:

1. Після тривалої перерви Україна виходить на міжнародну арену.
2. Стає засновницею і одним із перших членів ООН

Україна – одна із засновниць ООН

Дата	Подія
06.05.1945	Участь України у роботі установчої конференції ООН у Сан - Франциско
1945	Участь України у розробці та прийнятті Статуту ООН
29.07 – 15.10.1946	Участь України у Паризькій мирній конференції. Включення України до складу Економічної і Соціальної Рад
Лютий 1947	Укладення мирних договорів з Італією, Румунією, Угорщиною, Болгарією, Фінляндією
1948 – 1949	Україна – непостійний член Ради Безпеки ООН
1951	Перша Українська республіканська конференція прихильників миру у Києві. Україна підтримала прохання Цейлону та Лаосу до ООН.
Протягом 50-х років	Українські дипломати працюють у 16 міжнародних організаціях, підписано 60 мирних угод і конвенцій

Оцінка зовнішньополітичної діяльності України

Західні історики

- «Західні вчені дійшли висновку, що функції українського міністерства закордонних справ є чисто «церемоніальні, декоративні та символічні»

О.Субтельний

- «Міжнародне представництво Української РСР ... без сумніву, належить до конституційних прикрас».

Я.Білінський

Вітчизняні історики

«... вихід України наприкінці Другої світової війни на міжнародну арену, її вступ до ООН мав велике значення для подальшої розбудови української державності»

О.Бойко

«Своєю зовнішньополітичною діяльністю, хоча й підпорядкованою інтересам КПРС та радянського уряду, українська дипломатична служба об'єктивно змінювала міжнародний авторитет України в очах світової громадськості»

М.Коваль

Яка ваша думка? Відповідь аргументуйте.

Адміністративно-територіальні зміни.

- Питання про кордони – головне питання післявоєнної України, зокрема включення західних областей до складу УРСР.
- Ситуація ускладнювалася:
- Небажанням західних країн зміцнювати позиції СРСР.
- Тиск з боку Польщі щодо відновлення кордонів держави в межах 1939 року.
- Намагання Сталіна підтримати прорадянські сили в Польщі.
- Несамостійність української дипломатії, що перебувала під контролем СРСР.

Адміністративно-територіальні зміни.

• На основі тексту підручника визначте:

1. Які зміни в адміністративно-територіальному устрої УРСР відбулися в повоєнний період?

2. Які території увійшли до складу УРСР після підписання договорів з Польщею, Чехословаччиною та Румунією?

Адміністративно – територіальні зміни УРСР

Питання повоєнних кордонів України розглядалося на Тегеранській (1943) та Ялтинській (1945) конференціях.

СРСР наполягав на закріпленні кордонів УРСР по «лінії Керзона»

Договір між СРСР
та Польщею

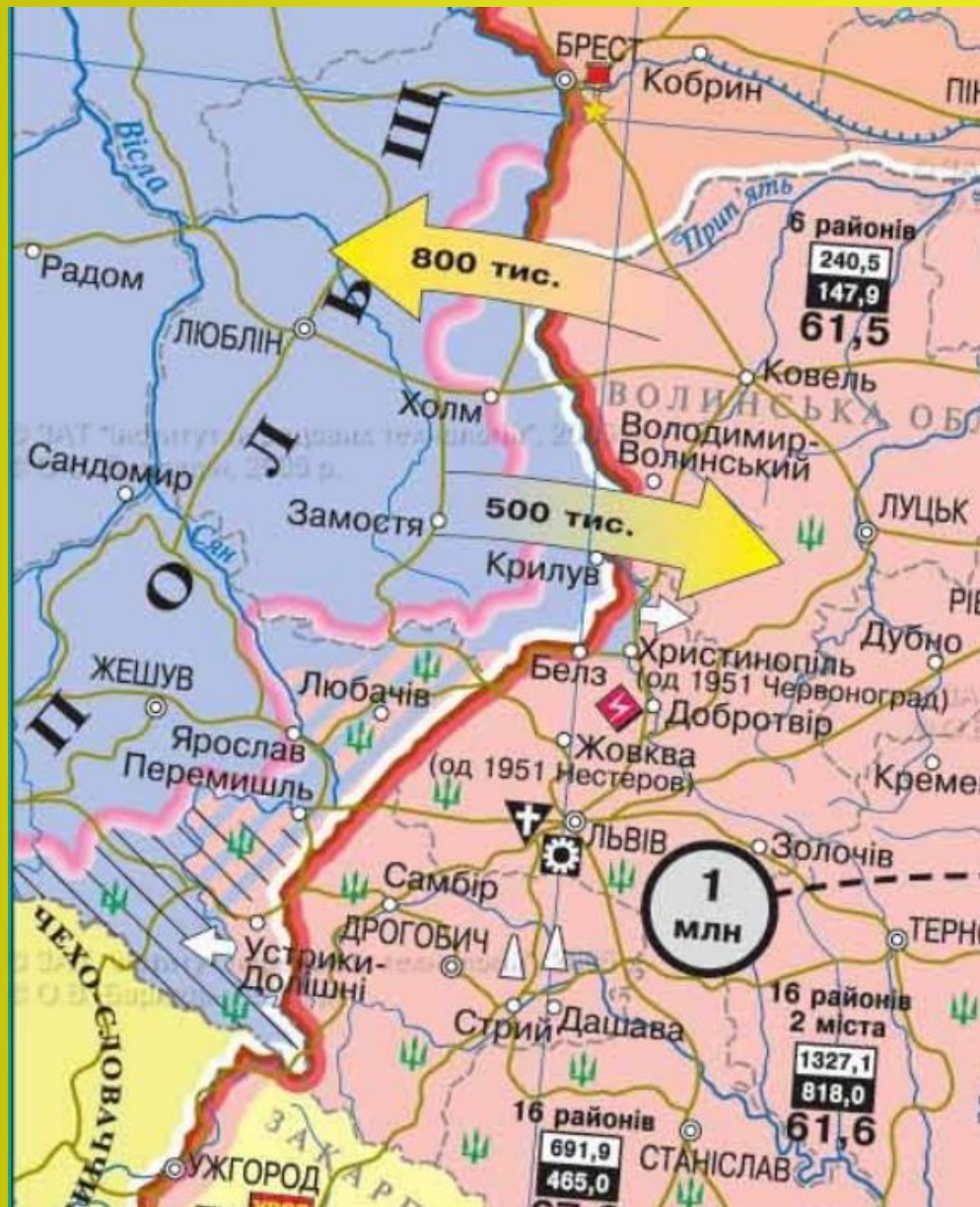
Договір між СРСР
та Румунією

Договір між СРСР
та Чехословаччиною

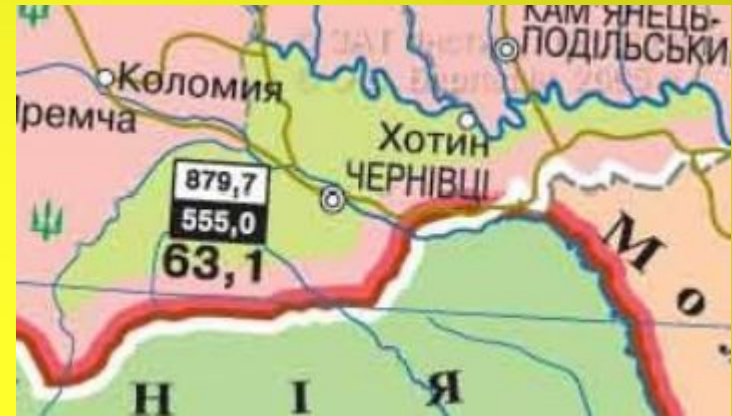
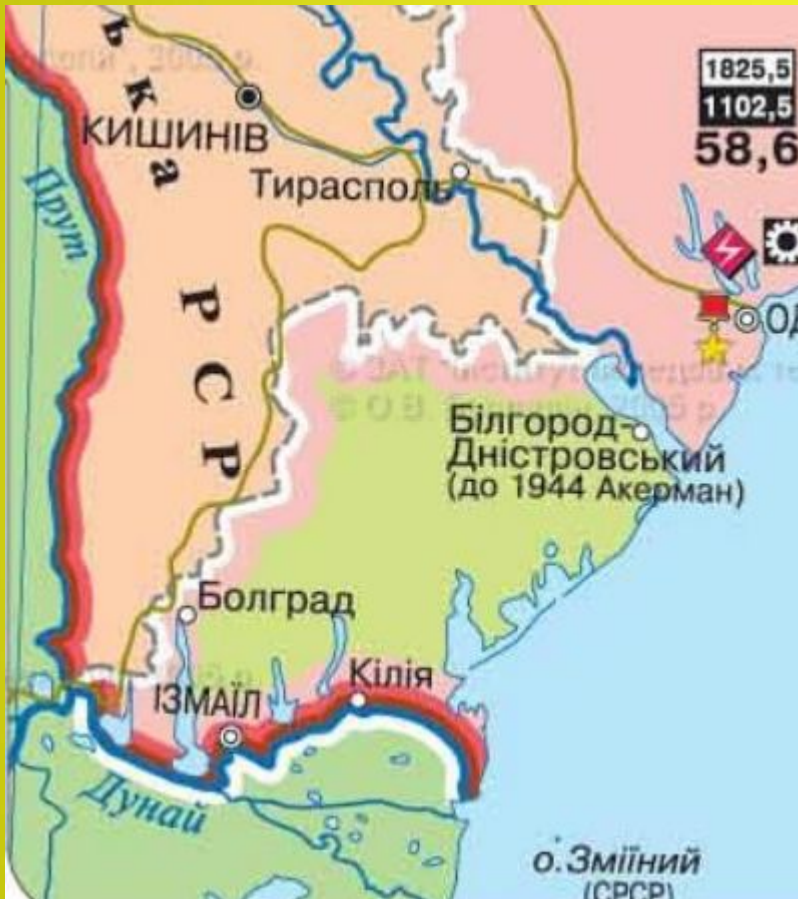
Вирішення
територіальних
проблем України

Договір між СРСР та Польщею

- ❖ Договір між СРСР і Польщею було укладено на початку 50-х років.
- ❖ 800 тис. Поляків переселялося в Польщу, 500 тис. українців переселилося в Україну

Договір між СРСР та Румунією

- ◆ Договір між СРСР та Румунією було укладено 10 лютого 1947 року.

Договір між СРСР та Чехословаччиною

- ◆ Договір між СРСР та Чехословаччиною було укладено у червня 1945 року.
- ◆ На території Закарпатської України указом Президії Верховної Ради СРСР проголошувалося утворення Закарпатської області з центром в Ужгороді.
- ◆ Проведено обмін населенням – 33 тис. чоловік виїхало до ЧССР, 12 тис. чоловік – в Україну

З маніфесту першого з'їзду Народних Комітетів Закарпатської України про возз'єднання з УРСР (26 листопада 1944 р.)

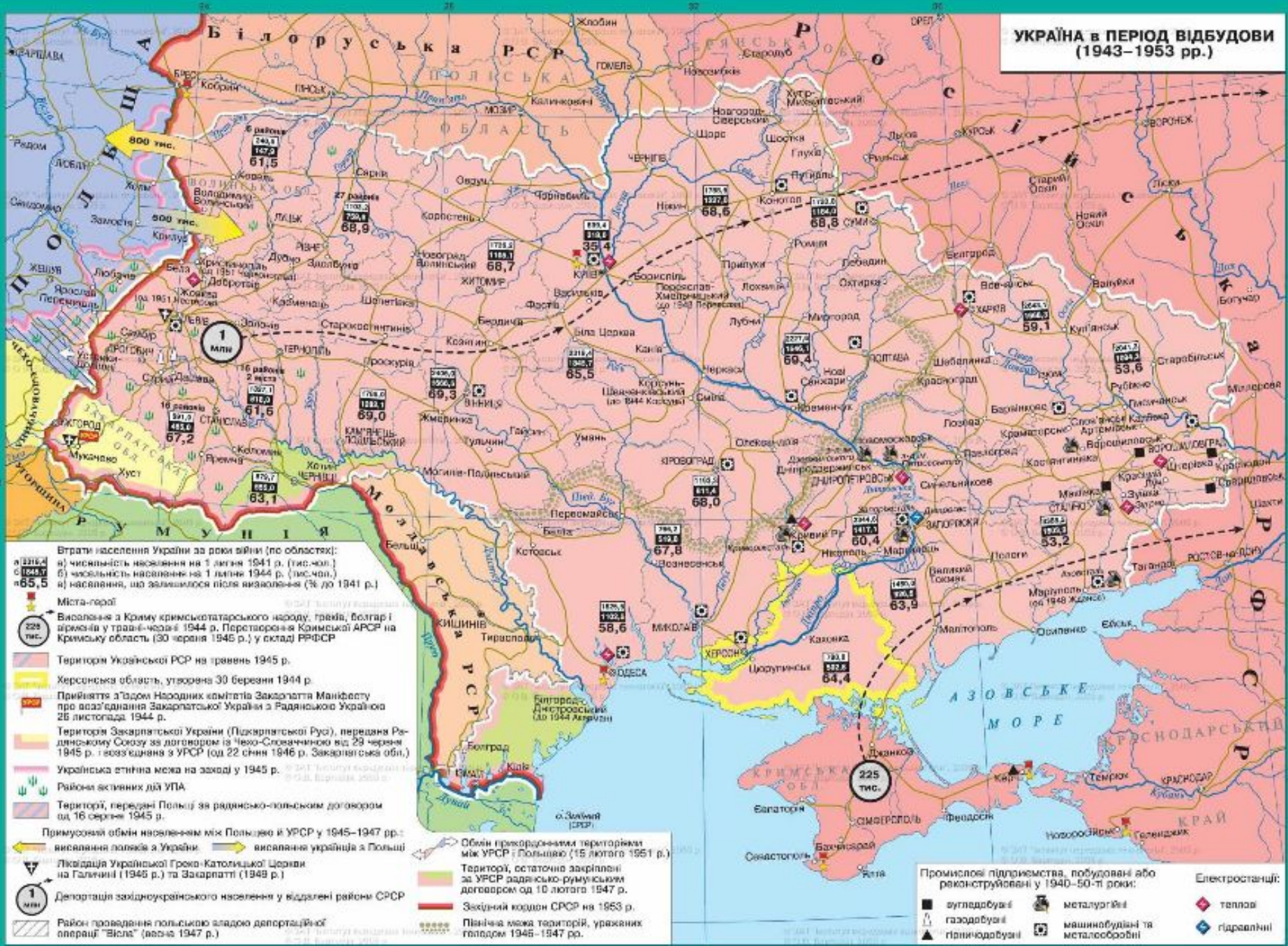
«...Закарпатсько-український народ, вирваний з німецько-мадярського полону, вирішив раз і назавжди здійснити свою віковичну мрію і возз'єднатися з Радянською Україною. З цими думками він йшов на вибори сільських, районних і міських народних комітетів з наказом їм – добитися возз'єднання Закарпатської України з Радянською Україною.

Спираючись на непохитну волю всього народу, висловлену в петиціях і постановах робітників, селян, інтелігенції і духівництва всіх міст і сіл Закарпатської України, перший з'їзд Народних Комітетів усієї Закарпатської України постановляє:

1. Возз'єднати Закарпатську Україну зі своєю великою матір'ю Радянською Україною і вийти зі складу Чехо-Словаччини.
2. Просити Верховну Раду Української Радянської Соціалістичної Республіки і Верховну Раду Союзу Радянських Соціалістичних Республік включити Закарпатську Україну до складу Української Радянської Соціалістичної Республіки.
3. Обрати Народну Раду Закарпатської України як єдину центральну владу, діючу по волі народу на території Закарпатської України.
4. Уповноважити і зобов'язати Народну Раду Закарпатської України здійснити рішення з'їзду про возз'єднання Закарпатської України з Радянською Україною.»

Як ви оцінюєте рішення першого з'їзду Народних Комітетів Закарпатської України для України і долі краю?

УКРАЇНА в ПЕРІОД ВІДБУДОВИ (1943–1953 рр.)

**НАСЛІДКИ ВРЕГУЛЮВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ПИТАНЬ ДЛІА
УКРАЇНИ.**

```
graph TD; A[НАСЛІДКИ ВРЕГУЛЮВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ПИТАНЬ ДЛІА УКРАЇНИ.] --> B[Остаточне встановлення та юридичне закріплення кордонів республіки.]; A --> C[Збільшення території УРСР, демографічні зміни у складі населення.]; A --> D[Об'єднання основної частини українських земель у кордонах однієї держави.];
```

**Остаточне
встановлення та
юридичне
закріплення
кордонів
республіки.**

**Збільшення
території УРСР,
демографічні
зміни у складі
населення.**

**Об'єднання
основної
частини
українських
земель у
кордонах однієї
держави.**

Закріплення

1. Яких адміністративно-територіальних змін зазнала УРСР в результаті Другої світової війни?
2. Чим був зумовлений вихід УРСР на міжнародну арену наприкінці Другої світової війни?
3. Який головний результат міжнародної діяльності УРСР у повоєнні роки?

Висновки

- Друга світова війна призвела до значних змін у долі України:
- ◆ УРСР вийшла на міжнародну арену як суб'єкт міжнародного права;
- ◆ були міжнародно визнані західні кордони УРСР;
- ◆ докорінно змінився склад населення;
- ◆ вперше за багато століть майже всі українські землі опинились у межах однієї держави.

Домашнє завдання

- Опрацювати тему 8-9 (пп.1-2)